

berom, idet jeg kun var istand til at overvære Slutningen af det Møde, hvori 1ste Behandling fandt Sted, skal jeg tillade mig nogle almindelige Betragtninger i den Retning. Det er dog ingenlunde min Hensigt at gjenoptage hele den i forskjellige Retninger gaaende almindelige Forhandling, som fandt Sted, da Lovden var til første Læsning. Det er kun et enkelt af de da fremdragne Spørgsmaal, som jeg vil tillade mig at dvæle ved. Det vil jo erindres, at flere vægtige Stemmer ved første Behandling udbøvede, at, hvilke Forbedringer i den bestaaende Tilstand denne Lov end igvrigt maatte kunne bevirke, vilde den i alt Fald være en slet Forberedelse til den nye mundtlige Proces, som nu maa kunne ventes i en ikke altfor fjern Fremtid, efterat der er nedsat en Commission med den Opgave at forberede en Omordning af hele Retspleien. At nu Sagførervirksomheden ikke kan betragtes og behandles alene som Næring, men at Sagførernes Dydighed og Ansigt er af stor Betydning for enhver Retspleie, skal allermindest blive benægtet af mig, som hver Dag har Leilighed til at see, hvorledes en udmærket Procedure kan faa at siges lægge en Sag til Rette for dem, der skulle dømmes; men naar det indrømmes, at de nuværende Kræfter, navnlig ved Underretterne, ikke vilde være istand til at bære den offentlige og mundtlige Proces, som vi gaae imøde, og som vil stille særdeles store Fordringer til de forskjellige i den virkende Factorer, og naar det erkjendes, at der maa stiftes nye Kræfter tilveie, saa veed jeg virkelig ikke nogen bedre Veie til at staffe dem end ved at give Frihed og derved staffe de brugbare Kræfter Leilighed til at vise sig og gjøre sig gjældende. Og jeg maa paastaae, at længe før der var Tale om at nedsette en saadan Commission, men dog paa en Tid og under Omstændigheder, da man havde Grundlovens Bud for Die, har man tænkt sig dette som den Veie, der maatte gaaes, naar det gjaldt om at staffe flige Kræfter frem. Jeg skal minde om, at det Udvalg her i Thinget, der behandlede den allerførste Nævningelov, der forelaa, i sin Betænkning blandt Andet udtalte sig saaledes: „Det er at vente, at den friere Afgang vil blive aabnet til Sagførervirksomheden“, og Udvalget

tilføiede: „Af sig selv vil Forholdenes egen Udvikling medføre, at de fornødne Kræfter faaede til dette og andre Diemed vilde fremkomme i tilstrækkelig Mængde.“ Man tænkte herved nærmest paa Dommerne, men tillige paa Sagførerne. Naar det dernæst saa stærkt fremhæves, hvorledes forskjellige ansete Medlemmer af den nedsatte Commission stille sig til Spørgsmaalet om denne Lovs gode Virkning, skal jeg tillade mig at minde om, hvad Commissionens Formand berom har ytret. Det Udvalg, der har været nedsat i det andet Thing, har blandt Andet i sin Betænkning sagt Følgende: „Det er jo imidlertid givet, at Gjenemførelse af Mundtlighed saavel i den civile som i den criminelle Rettergang i hvert Fald er et Maal, som ikke vil kunne naaes før efter flere Aars Forløb, og forsaavidt er det ganske naturligt, at Regjeringen har formeent, at der ikke var Anledning til derefter at opsætte en i Principet rigtig, mindre Reform, der ikke staaer den senere nye Tingenes Tilstand i veien, men snarere maa siges at bevæge sig fremad i den samme Retning“. Under disse Ord har det meget ansete Medlem af det andet Thing, som er Commissionens Formand, sat sit Naavn. Dette har han ganske vist gjort, før denne Commission blev nedsat, men man kan jo ikke tale, som om Spørgsmaalet om en Reform af vor Retspleie er kommet ind i Verden derved, at denne Commission er bleven nedsat. En saadan Betydning kan det virkelig ikke have, at denne Commission er bleven nedsat. Der har jo før — i 1857 — været nedsat en anden Commission som endda kun skulde beskæftige sig med den criminelle Proces, men jeg har ikke hørt, at der er kommet Noget ud deraf. Der har jo været al Opfordring til at forelægge sig Spørgsmaalet om denne Lovs Virkning ligeoverfor Grundlovens Bud, længe før Commissionen blev nedsat. Den bekjendte Artikel af Professor Nelsmann er trykt den 4de Januar, altsaa ikke saa kort før Commissionens Formand udtalte sig paa den Maade, jeg nu anførte, og det Foredrag af Commissionens Formand, hvorved der maastee blev givet det første Stød til dens Nedsettelse, var naturligviis ogsaa holdt, inden den Udtalelse, jeg her oplæste, fremkom. Jeg kan derfor ikke saaledes uden